

Дисципліна: «Історія української музики ХХ ст.»

Група: 2 курс

Факультет: оркестровий, диригентський, вокальний

Дати занять: 16.03, 19.03; 23.03, 26.03; 30.03, 02.04

Викладач: **Волосатих О. Ю.**, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри історії української музики та музичної фольклористики

**Змістовний модуль 2. Українська музика періоду розстріляного Відродження.
Музичний авангард 20-х рр. ХХ ст.**

**Тема 1. Новаційні риси музичної культури України 1921–1929 рр.
Музичний авангард 20-х років та його національна специфіка.**

Лекція 1. Загальна характеристика культурно-політичної ситуації в Україні 20-х років. Культуротворчий процес в умовах українізації. Інституційна реорганізація музичного життя. Оцінка епохи як кульмінаційного спалаху ренесансних процесів в Україні. Творчі дискусії 1926–29 рр. щодо шляхів розбудови національної музичної культури, їхній зміст, характер і спрямування. Роль Всеукраїнського музичного товариства ім. М.Леонтовича на різних етапах його існування.

Осмислення музичної творчості 20-х рр. як кульмінаційного спалаху доби українського духовного відродження, розвитку модерних тенденцій, що були брутально обірвані у кінці 20-х – поч. 30-х рр. Універсалізм творчих пошуків, їх активізація і багатовекторність. Співіснування різних ідейно-естетичних платформ. Плюралізм художньо-стильових орієнтирів. Ставлення до класичної традиції. Вирішення проблеми сучасності. Багатобарвність художніх досягнень та експериментів в українській літературі, театрі, образотворчому мистецтві.

Нові тенденції в розвитку камерної музики. Розмаїття жанрових форм, посилення драматизму, психологічної заглибленості у вирішенні теми

«митець і сучасна дійсність», складного внутрішнього світу сучасної людини. Риси імпресіонізму–символізму, неоромантизму в камерній творчості П.Козицького, М.Вериківського.

Лекція 2. Неокласицистські тенденції в камерній музиці В.Косенка, В.Костенка. Новаторські узагальнення Б.Лятошинським пізньоромантичних ознак і надбань сучасної європейської музики у камерно-інструментальному та камерно-вокальному жанрах.

Типологія жанрово-інтонаційних пошуків у симфонічній музиці. Становлення жанрових моделей українського симфонізму 20-х рр.: лірико-психологічного (II симфонія Л.Ревуцького), епіко-драматичного («Увертюра на 4 українські народні теми» Б.Лятошинського), картинно-жанрового (сюїта «Веснянки» М. Вериківського).

Лекція 3. Явище мистецького авангарду та його національна специфіка. Стильовий симбіоз авангардного мистецтва. Художня практика і маніфести. Проблема масового та академічного. Лесь Курбас та його філософія театру (театру «Березіль»). Багатовекторність композиторських пошуків. Проблема національної ідентичності української музики як складової європейської музичної культури. Трансформація модерних стильових пошуків попереднього періоду у композиторській творчості 20-х рр. Специфіка осмислення сучасного світу і людини.

Оновлення та складність жанрово-стильових пошуків в українському оперному театрі. Масштабність втілення колективного образу народу, рис народно-національного характеру в операх Б.Яновського, В.Костенка, О.Чишка та інш. «Золотий обруч» Б.Лятошинського як вершинний зразок оперного мистецтва 20-х р. в Україні. Новаторське перетворення національної традиції, узагальнене втілення теми національної історії і народно-національного характеру. Особливості драматургії опери. Симфонізація жанру. Збільшення ролі інструментального начала. Яскравість музичних характеристик героїв. Новаторство музичної мови.

1. *Архімович Л. Б.* Шляхи розвитку української радянської опери. Київ: Муз. Україна, 1970.
2. Нариси з історії української музики / Архімович Л., Каришева Т., Шеффер Т., Шпресер-Ткаченко О. : у 2 ч. – Ч. 1. – Ч. 2 : Українська радянська музика. – К. : Мистецтво, 1964.
3. Історія української музики / Беляєва М. В., Булат Т. П., Булка Ю. П., Гордійчук М. М. та ін. у 6 т. – Т. 4 : 1917 – 1941. – К. : Наук. думка, 1992. – 616 с.
4. Борис Лятошинський. Воспоминания. Письма. Материали : в 2 ч. / сост. Л. Грисенко и П. Матусевич, вступ. ст. И. Бэлзы. Київ: Муз. Україна, 1985.
5. *Боровик М. К.* Український радянський камерно-інструментальний ансамбль. Київ: Муз. Україна, 1968.
6. *Бялик М. Л.* Ревуцький. Риси творчості. Київ: Муз. Україна, 1973.
7. Віктор Степанович Косенко: погляд з 90-х років : зб. ст. / упор. і ред. Шамаєва К. І. Київ : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 1997.
8. *Горюхіна Н.* Симфонізм Л. Ревуцького. – К. : Мистецтво, 1965.
9. *Довженко В. Д.* Нариси з історії української радянської музики. – Ч. 1. – К. : Держ. вид-во образотв. мистец. і муз. л-ри УРСР, 1957.
10. *Загайкевич М. П.* Українська балетна музика. – К. : Наук. думка, 1969.
11. *Загайкевич М. С. П.* Людкевич. Нарис про життя та творчість. – К., 1957.
12. *Зінькевич О. С., Ляшенко І. Ф., Пясковський І. Б., Шпресер-Ткаченко О. Я.* Історія української радянської музики. Київ: Муз. Україна, 1990.
13. *Клин В. Л. М.* Ревуцький – композитор-піаніст. – К. : Наук. думка, 1972.
14. *Клин В.* Українська радянська фортепіанна музика (1917 – 1977). – К. : Наук. думка, 1980.
15. *Копиця М.* Симфонізм Б. Лятошинського: епоха, колізії, драматургія. Київ: Муз. Україна, 1990.
16. Корній Л., Сюта Б. Історія української музичної культури. Київ : НМАУ імені П.І. Чайковського, 2011. – 736 с.
17. Корній Л., Сюта Б. Українська музична культура. Погляд крізь віки. Київ: Муз. Україна, 2014. 592 с.
18. Лев Николаевич Ревуцкий. Статьи, воспоминания / упор. В. Кузик. Київ: Муз. Україна, 1989.
19. *Лятошинський Б.* Епістолярна спадщина : у 2 т. Т. 1. Київ, 2002.
20. Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. Вип. 67 : Музична культура України 20–30-х років ХХ століття: тенденції і напрямки. Київ : НМАУ, 2008. 360 с.
21. Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. Вип. 112 : Композитори і музикознавці Київської консерваторії у 1913–1922 роках : збірник статей. Київ : НМАУ, 2014. 186 с.
22. Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. Вип. 113 : Композитори і музикознавці Київської консерваторії у 1923–1941 роках : збірник статей. Київ : НМАУ, 2015. 294 с.
23. Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. Вип. 114 : Композитори і музикознавці Київської консерваторії у 1941–2010-х роках : збірник статей. Київ : НМАУ, 2016. 408 с.
24. Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. Вип. 115 : Доля митця в реаліях культурно-історичних процесів першої половини ХХ століття : збірник статей. Книга перша. Київ : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2016. 236 с.
25. Олійник О. С. В. Косенко : популярний нарис. Київ : Музична Україна, 1989. 62 с.
26. Олійник О. С. Фортепіанна творчість В. С. Косенка. Київ : Наукова думка, 1977. 152 с.
27. *Ольховський А.* Нарис історії української музики. Київ: Муз. Україна, 2003.
28. *Павлишин С.* Станіслав Людкевич. Київ: Муз. Україна, 1974.
29. *Ржевська М.* На зламі часів: музика Наддніпрянської України першої третини ХХ століття у соціокультурному контексті епохи. Київ : Автограф, 2005. 352 с.
30. *Рудницький А.* Українська музика: історико-критичний огляд. Мюнхен : Дніпрова хвиля, 1963.
31. *Самохвалов В.* Борис Лятошинський. Київ: Муз. Україна, 1972; перевидання: 1974, 1981.
32. *Самохвалов В. Я.* Черты симфонизма Б. Лятошинского. Київ: Муз. Україна, 1977.
33. *Стецюк Р.* Віктор Косенко. Київ: Муз. Україна, 1974.
34. *Терещенко А.* Українська радянська кантата і ораторія (1917 – 1945). – К. : Наук. думка, 1980.
35. *Тимофєєв В. Д.* Український радянський фортепіанний концерт. Київ: Муз. Україна, 1972.
36. *Фільц Б.* Український радянський романс. – К. : Наук. думка, 1970.
37. *Фільц Б.* Фортепіанна творчість В. Косенка. – К. : Мистецтво, 1965.